

REVUE PLAV

PŘEKLADATELÉ LITERÁTI AUTOŘI VYKLADAČI

PÁTEK 6. 10. 2006

č. 37

Soutěž Jiřího Levého 2006

Nabízíme vám výběr toho nejlepšího, co se sešlo v soutěži pro mladé a začínající překladatele, kterou letos už poctnácté vyhlásila Obec překladatelů. Úryvek z románu Gillesa Roziera o člověku obdivujícím klasickou německou poezii, který je donucen spolupracovat s gestapem, či ukázkou z knihy mladého polského spisovatele Michala Witkowského, jež nabízí drsný pohled do života homosexuální komunity a od roku 2005 vyšla v Polsku už popáté. Na své si ale přijdou nejen fandové kontroverzních témat: přinášíme vám také část hry nizozemského dramatika Jeroena van den Berga o narozeninové oslavě v jedné milé a harmonické rodince, dost nekonvenční monolog leadra undergroundové kapely, který sepsal polský autor Krzysztof Varga, a meditativní verše Jamese Joyce.

Stanislav Rubáš

Gilles Rozier: Láska bez odporu

Román je vystavěn na principu genderové bezpříznakovosti vypravěče: za celou dobu se nepozná, zda je vypravěčem muž, nebo žena. Celý příběh, který nám tato osoba podává, je tak možno nahlížet několikerou optikou.

Nevzpomínám si, že by se mnou něco udělalo, když v novinách vyšla Pétainova židovská nařízení. Myslím, že jsme to brali jako jeden z nesčetných zákonů, které vyhlášovali na začátku okupace – každý týden zavedli aspoň jeden, který nějak zasahoval do našeho každodenního života. Postavení Židů se nás nedotklo, žádného jsme neznali. Dokonce se mi při té příležitosti naskytlo několik překvapivých odhalení. Lidé, o kterých by mě to v životě nenapadlo, velmi milí a slušní – například Beaucaire, který měl lékárnu v ulici des Carmes, nebo soudce Lyon. To byl muž Veroniky Lecœurové, matčiny přítelkyně z dětství. V té době se už ale nestýkaly. Když o ní matka mluvila, říkala Vonika, ani nevím proč. Tihle Židé se ničím nelišili od ostatních obyvatel města, nebo vlastně lišili se právě jen tím, že nám byli trochu vzdálení – s jejich dětmi jsme se neznali ani z katechismu, ani ze skautu, a v církevních školách, kam jsme docházeli, jsme je taky nepotkávali.

Židé – velké, nebo malé Ž? Co to vlastně znamená? „Židé v Polsku mluví jidiš.“ Víím o tom snad něco? Z žádné knihy to nemám, řekl mi to Herman. Pro něj to byl fakt, protože v jeho ubohé varšavské uličce se mluvilo jidiš. Ale co jinde, co v Krakově, v dobrých čtvrtích, v lázních? Odněkud se ke mně dostalo, že velký polský básník Julian Tuwim byl Žid. Jak se pak ale mohl stát velkým polským básníkem? Tím, že s babičkou mluvil jidiš?

Mou touhou bylo dostat se k té Heineho knize, nenechat si ujít válečnou kořist. Herman se ode mě dopředu nic nedozvěděl, mělo to být překvapení. Vymýšlení taktiky mi trvalo dost dlouho. Paní Pellouxovou ani Moniku nesmělo za žádných okolností napadnout, že Hermana znám. Nebylo těžké dostat se do domu – Monika byla mou žákyní, snadno najdu nějakou záminku –, ale jak proniknout do toho pokoje v podkroví? Dveře byly určitě zamčené, pokud ovšem pokoj po Hermanově zatčení znova nepronajali.

Monika do té doby nijak nepřitahovala mou pozornost. Byla to žákyně jako každá jiná. Němčinu brala jako předmět, kterému se musí naučit, a nedělala pro to nic víc, než co potřebovala na trojku. Kolegové z ostatních předmětů ji popisovali stejným způsobem – dítě bez zjevných zájmů, takové zakřiklé samotářské buďžkničemu, které matka spíš rozmazluje, než aby v něm probouzela nějakou ctižádost. Nic, co by mě na ní mohlo zaujmout. Čistá vypočítavost mi však radila, ať s ní začnu jednat jinak než s ostatními ve třídě. Více času stráveného nad jejími úkoly, povzbuzení, když řekla něco správně, a ochota přejít těžkopádnosti, čas od času pozvání do kabinetu, kde si ode mě vyslechla pochvalu, jaké dělá pokroky. Nový pohled, kterým byla nazírána, se brzy projevil v jejím přístupu. Zprvu ji to vyvedlo z rovnováhy. Stín, ve kterém dosud přebývala, zmizel, a ona si s tím zřejmě neuměla poradit. Ale jako každá lidská bytost na jejím místě začala zanedlouho Monika na nenadálé známky mého zájmu reagovat. Její zaujetí pro němčinu vzrůstalo. K všeobecnému údivu se z ní stala jedna z nejpilnějších žákyň třídy. Změnila se natolik, že mi nakonec i přes své uhry a copy plné lupů nepřišla tak ošklivá. Mým prvním cílem bylo, aby mě její matka pozvala na čaj; při té příležitosti posoudím, jak se dostat pod střechu. Ale Monika mi usnadnila práci. Líbila se jí jedna Schillerova báseň, kterou jsme rozebírali ve třídě, *Das Mädchen aus der Fremde*. Můj dospělý přístup to dítě probudil do té míry, že se ztotožnila s dívkou z básně – aspoň se tomu hezky věřilo.

*Blízko ní dařilo se ctnosti
a srdce bila z nových sil,
však dojem její vznešenosti
důvěrnost každou odradil.*

Poprosila mě, ať jí donesu nějakou knihu jeho básní. Proč ne, určitě najdu způsob, jak zápůjčku využít ke svému prospěchu. Půjčím jí svazek tištěný švabachem, vydaný v Berlíně roku 1934 na počest ochránce německé literatury, kterým, jak tvrdila titulní strana, byl *Reichsminister für Volksaufklärung und Propaganda* doktor Joseph Goebbels. Kolegové mi ho věnovali k svatbě.

Po několika týdnech v neděli stačilo odhadnout, až se paní Pellouxová s dcerou vrátí z kostela, zatelefonovat a předstírat, že Schillerovu sbírku naléhavě potřebuju zpátky. Bylo mi řečeno, ať přijdu ještě ten den odpoledne na čaj. Dům nebyl nic moc, ve své pochmurnosti dobře odpovídal mojí představě o příbytku, kde skonala veterán otrávený za první světové války yperitem. Krajkové dečky, smutné záclony, nad dveřmi se vyjímala upomínková miska na holení. Tónem, který nesnese odporu, hlásala: „Kam čert nemůže, nastrčí ženu.“ Nepůsobilo mi obtíže vyprávět paní Pellouxové, jak je podle mého názoru její dcera dobrá, nebyla to sice tak docela pravda, ale získat Hermanovu knihu bylo přednější než nelhat. Monika se čepýřila v záři mého hraného zájmu a její matka mi líčila, jak je z dceřiny proměny šťastná. Že vůbec německé poezii nerozumí? Nevadí. Přinesu Hermanovi knihu jako válečnou kořist, na hlavě mi už roste vavřínový věnec. Každý si přijde na své. Jak se rozhovor

odvíjel, vyplynulo z něj, že paní Pellouxová žije v domě s Monikou sama. Hermanův pokoj už znovu nepronajala.

Jedno pozdní únorové odpoledne – byla to toho dne poslední hodina – zůstala Monika na mou výzvu chvíli po škole. Záminkou bylo upozornit ji na další básně, které by si mohla přečíst. V období romantismu zastínily postavy velikánů, jako byli Goethe a Schiller (Heine se musel vynechat, nechtěl-li se člověk kompromitovat), některá další díla s pozoruhodnou rytmikou a senzibilitou, například Müllerova, Bürgerova a dalších. Monika si na to téma nechala vnutit rozhovor. Po pravdě řečeno šlo o monolog, protože Monika byla na takovou debatu krátká. Jazyk znala příliš málo na to, aby si mohla literaturu vychutnat. Zajímala se však radostí, protože to ode mě brala jako vyznamenání. Měla pocit, že konečně existuje. A já, liška podšitá, ji zdržuju, dokud se nesetmí. Po hodině rozmluvy, po hodině úsilí dát najevo vašeň, která mě poutá k některým básnickým dílům (přišlo mi trochu nechutné, že tyto city svěřuju bytosti, která je mi na hony vzdálená a na které mi vlastně tak málo záleží), se můj pohled stočil k oknu a tváří mi problesklo překvapení – byla už tma. Monika nechápala můj úlek. Dostalo se jí vysvětlení, že se bojím jít domů, poněvadž před dvěma týdny někdo odpráskl sousedku, našli ji mrtvou na chodníku před jednou vilou, kolem které se jde k nám. Nikdo nevěděl, jestli vraždil německý voják, který se trochu líznul, nebo terorista, kterého vyrušila při nějaké sabotážní operaci (nešlo říct odbojář, tak dobře jsme se s Monikou neznali). Navrhla, ať přespím u ní, je to jen přes ulici, nemám se čeho bát a pokoj v druhém patře je volný od té doby, co odešel pan Herman. Rázem ze mě byla lovecká fena, která uslyší v houští čírikat koroptev, zvedne čumák a nastraží uši. V očích jí zajiskří Dianin lovecký pud a čenich zvlhne. Snažím se zachovat klid, aby moje otázka zněla lhostejně. Kdože? Matčín nájemník, takový pán, dlouho už nepřišel přespat. Vyslovila Hermanovo jméno beze všeho vzrušení, aniž pohnula brvou, to jméno znělo z jejích úst zvláště, skoro neutrálně. Copak se ta dívka pro nájemníka nikdy nenadchla? Mohla snad každý den odolávat kouzlu vysokého modrookého Žida, jeho hlubokému hlasu, širokým ramenům a ušlechtilým rukám? Jak můžu vědět, co k němu cítila? Neodvažuju se ptát. Jsem její vyučující němčiny. Oficiálně toho Hermana, který zmizel za bránou gestapa, neznám.

„No já nevím, člověk nikdy neví, co když se vrátí zrovna dnes večer?“

„Ne, to se nestane.“

„Jak to?“

Začala se červenat: „Chci říct – už se setmělo, kdyby se měl vrátit, už by byl doma.“

Dobře věděla, že se nevrátí. Nemluvila o tom, ale věděla, že z gestapa se lidé nevracejí. Ale kde si myslela, že asi tak je? V nějaké kobce? V pracovním táboře? Rozhodně si ho nepředstavovala ukrytého u mě ve sklepě, oblečeného v mém prádle nebo v tom, které bylo Saši, jak skrze texty vychutnává Heineho. Pozvání od Moniky bylo přijato. Ovšem s výrazem, že mi to není dvakrát vhod.

Paní Pellouxová dělala, jako by se u ní rozhodl přespat Ludvík XIV. a na večeri přišla Nefertiti. Jídlo bylo prosté, byla válka a nedalo se čekat, že by se paní Pellouxová zásobovala na černém trhu, přesto ale ze všeho, co dělala, čišela přehnaná uctivost k mojí osobě. Nedovolila mi zaplatit za jídlo, nakonec ale souhlasila, že si ode mě vezme lístky na chleba. Obvyčejně by mě nenapadlo s lístky hýřit, protože můj příděl musel stačit pro dvě osoby, ale tohle nebyla vhodná chvíle na šकुdlení; cíl byl na dosah. U jídla se vedla

— — — — —

řeč o všem možném, jen ne o válce. V té době se lidé, kteří se znali jen letmo, tomuto tématu vyhýbali. Každé vyjádření se mohlo zveličít, překroutit, vést k neopodstatněným výkladům; k udání stačila jedna čárka. A tak se jako při této večeři hovořilo o okolí našeho města, o tom, kam vyrazit za hezkého počasí na výlet, probírala se minulé zima, kdy nasněžilo opravdu nevidaně, anebo tramvaje a auta na dřevoplyn. Paní Pellouxová vyprávěla, jaké byly za jejího mládí zimní neděle. S lyžemi na ramenou stoupali až ke kříži na Primavère, pod křížem si dali svačinu a potom si královsky sjeli až do údolí. Vraceli se tramvají kolem čtvrté, a než šli spát, měli ještě výborné gratiné. Rozhovor ubíhal, kolem deváté však nadešel čas se zvednout, a to pod záminkou, že musím ještě na zítřek opravit štos úkolů. Paní Pellouxová říkala, že v pokoji není topení a že se mi v zimě bude špatně pracovat. Já na to, že už to ani v téhle době nevnímám. Ona, že na noc si nemám dělat starosti, Monika mi přinese ohřívací láhev. Dovedla mě až do druhého patra. Tam otevřela jediné dveře, Hermanův pokoj v mansardě, jehož šikmé okno pravděpodobně směřovalo na ulici. Na chvíli mě opustila, šla pro noční košili, ručník a žiňku. Nabídla, že mi později ještě donese bylinkový čaj. Nač ji mrzet odmítnutím, souhlasím. Ale říkám jí, že ty úkoly už nakonec opravovat nebudu, takže s tím čajem. . . Vůbec neposlušala a hned šla říct Monice, aby dala vařit vodu a připravila ohřívací láhev. Popřála mi dobrou noc, Monika za chvíli dorazila s onou náhražkou za topení, k dispozici mi byl nočník, protože na záchod se muselo až do dvora, který přiléhal k zadnímu traktu gymnázia. Vyprovokovaná blízkost s žákyní a její matkou byla trochu nepohodlná, ale co se týkalo nočníků, žádná trapnost mi už nedělala strach. Každodenní vynášení toho Hermanova ode mě vyžadovalo notnou dávku zdrženlivosti, jen tak bylo možné obstarávat muže se všemi jeho biologickými funkcemi, kterých se při vstupu do sklepa zbavit nemohl. Někdy mě napadalo, že by bývalo bylo jednodušší zachránit hada – každých deset dní by se ulovila myš, kterou by dostal v plen, dalších deset dní by ji trávil, pěkně potichu a v koutě, a pak by stačilo sebrat malé seschlé klubko, smotek kostí a chlupů bez zápachu, které by ze sebe vypudil. Skoro by mu z těch myších kožíšků šla ušít příkrývka. Všechno se dá zužitkovat.

Monika mi popřála dobrou noc a odešla. Byla by ráda zůstala, to bylo jasné, chtěla ještě nastřádat pár minut mojí přítomnosti. Stačilo však dělat, že nevidím. Zavřely se za ní dveře a to znamenalo, že mám na Heineho knihu celou noc. Konečně můžu začít hledat. Bylo třeba se pokojem prorývat v co největší tichosti; předtím ode mě slyšely, že půjdu spát brzy. Nejprve probrat ty nejzastrčenější kouty, Herman by knihu určitě neuložil do zásuvky ve stole. Po chvíli mi za jedním nosníkem v krovu padl pod ruku nějaký svazek. Jidiš to ale nebyl, na stránkách se vyjímalo stejné písmo, které lemovalo vchod do synagogy v Thiersově ulici. Šlo tedy o hebrejštinu. Herman se musel splést. Omylem zřejmě zničil Heineho a zbyla mu modlitební knížka. Anebo si to dobře nepamatoval a Heine byl někde jinde – přišlo mi vyloučené spálit největšího německého básníka. Svazek mám v rukou, otevřu ho. Hebrejské písmo je zvláštní, zkroucené, koneckonců docela pěkné, ale vadilo mi, že ho nemůžu rozluštit. K čemu Židům je, že si udržují tuhle předpotopní abecedu, když už civilizovaný svět dávno přijal latinku? Mají to k okultním účelům, jistěže, k čemu taky jinému. Při podrobnějším pozorování knížky mi došlo, že jsou čísla stránek obráceně. Ti Židi tedy počítají vzhůru nohama! No nejsou divní? Tohle byl další důkaz, že jsou; znepokojovalo mě to. Ale chvílku po prvotním údivu vysvětlení padlo. Obráceně jsou totiž určité písmena, mám knížku špatně položenou. To zvyk ji otevřel s obálkou nalevo, ale hebrejštinu se píše zprava

doleva, logicky se tedy měla kniha otevřít opačně. Židi nepíší číslice vzhůru nohama, je to ještě horší – otvírají obráceně knihy.

Dobrá, otočím knížku do správné polohy, ale zmocňuje se mě přitom nepříjemný pocit, jako kdyby někdo zaútočil na moje vzdělání, zpochybnil velikány, kteří vytvořili kulturu Evropy, Franice, Německa a tak dále, zpochybnil Montaigne, Luthera, Huga, Leibnize, Spinozu, Goetheho i samotného Heineho. Talmud je prý zvrhlá kniha, psali to v novinách a kázali v kostele, já zřejmě právě jeden takový držím v ruce, ale že by se tak jemný člověk jako Herman snížil ke čtení něčeho podobného. . .

Kde to jsem? V pokoji, který mi nepatří, v domě své žákyně, s hebrejským talmudem Žida, kterého miluju. Tisknu si tu knihu k hrudi, jako když chce člověk někoho obejmout. Svírám víc prázdna než těla, ale přece jen je to trochu z Hermana. Zebou mě konečky prstů. Začínám se třást. Musím jít spát, dokud ohřívací láhev sálá teplem. Ještě vypít čaj, malinkou útěchu v mém trápení, navléknout noční košili – komu patří? – a rychle do vyhřáté postele. Teď už se mi podařilo otevřít tu zvláštní knížku na začátku a hned naproti titulní straně mě překvapila poznámka v latince:

Heinrich Heine

Gedichte

Verlag Neuland (S. J. Imber), Wien, 1920

Byl to Hermanův Heine. Jidiš se tedy píše stejně jako hebrejština zprava doleva a hebrejským písmem. Ale jak se v tom případě může podobat němčině? Zbývalo mi probírat se stránkami, které mi toho už moc neřekly. Štvalo mě, že se nemůžu začíst, ti Židi se svým tajemným písmem mě pěkně týrali. Zlost mě nakonec přiměla zhasnout, ale spánek nepřicházel. Přese všechno, proč si před usnutím neudělat dobře? Jedno rychlé potěšení – nebylo snad zasloužené?

Když se se mnou druhý den po snídani paní Pellouxová s Monikou loučily, bylo mi jasné, že nevypadám dvakrát čerstvě. Ráno žádná škola, kam jinam jít než domů? Matka leštila kuchyň. Řekla mi, že si dělala starosti, když mě večer neviděla. Nepatřilo k mým zvykům zmizet a nic neříct. Nač jí vyprávět, co se se mnou v noci dělo? Nenaléhala, dvacet jedna už mi bylo. Možná si myslela, že mám známost, nikdo mi to nemohl vyčítat, smutek mi už oficiálně skončil a to, jak se chovala Anna, mi dávalo určitou volnost. Ale ne, tak to není, pleteš se. Neobjímaly mě paže milované bytosti, jenom mě zaměstnalo její tajemství.

Herman si říkal, proč se mě minulou noc nedočkal, ale ještě musel vydržet, než mu to vysvětlím. Teď ráno se nedalo jít do sklepa, když byla matka v kuchyni. Sestra ještě asi spala, ale probudí se co nevidět. Herman posečká do večera, než mu přijdu vynést nočník, a pokud jde o jídlo, předevcírem dostal dvojitou porci, aby jeden den bez potíží vydržel. Rychle do pokoje, zamknout za sebou, vytáhnout Heineho na stůl, nalistovat v encyklopedii Larousse heslo „Hebrejská abeceda“ a pustit se do luštění. Je jedno, kde začnu, třeba na straně 46. Pravý ukazovák na prvním písmenu, levým projíždím tabulku v Larousseovi a hledám protějšek. Šin, jako š. Potom ajin, e. Nun, n. Ajin, e. Za pár minut mám první slovo:

Šejne. Potom druhé: vig. A první verš: šejne vig fun majne lejdn. Za chvíli mám první strofu, přepíšu ji na list papíru a zkouším souvisle číst:

*šejne vig fun majne lejdn
šejner kejver fun majn ru
šejne štot, ich muz zich šejdn, –
zaj gezond! vinč ich dir cu.*

Tuhle básničku umím od poslední třídy gymnázia, pamatuju si, že jsme se ji museli k maturitě naučit nazpaměť. Je to takový zamilovaný nostalgický popěvek – muž opouští rodné město a svou milou. Německá slova se mi vracela, drala se mezi zuby:

*Schöne Wiege meiner Leiden,
Schönes Grabmal meiner Ruh,
Schöne Stadt, wir müssen scheiden
Lebe wohl! ruf'ich dir zu.*

V hlavě mi zněla hudba, kterou na ta slova složil Robert Schumann, před chvílí nám tu hrála. *Schöne Wiege meiner Leiden*. . . Melodie mi připomíná jeden koncert nedaleko Heidelbergu, na kterém jsme byli v roce 1930 s Hansem-Joachimem. Zpěvák měl krásný baryton, prošeďivělé vlasy, ruku položenou na kraji klavíru a po každé písni zavíral oči, jako kdyby se chtěl vnitřně sebrat, než začne tu další. Bylo to skoro komické, jak se prožíval, ale byli jsme v Německu, hudba se tam brala vážně. Snad až moc vážně, nemohli jsme se smát. Klavíristka byla velmi mladá, mohlo jí být tak dvacet, a diváci, kromě Hanse-Joachima a mě, německá šlechta. Koncert se konal v hudebním salónu nějakého zámku uprostřed lesa. Už si nevzpomínám, jak jsme se tam dostali. Snad byla ta baronka s pštosím peřím, která nás tam uvítala, příbuzná někoho z našich profesorů. Nebo byli klavíristka a Hans-Joachim přátelé? Tenhle detail se mi vykouřil z paměti. Pamatuju si na soumrak. Přišli jsme tam pěšky, bylo to víc než hodinu chůze. Před zámkem čekala nádherná auta, každé mělo vlastního řidiče. To bylo velmi deprimující. Byli jsme tam jak pan farář u bohatých, jak říkávala moje matka. Napadne mě to pokaždé, když si ten večer vybavím. Hlavně si vzpomínám, jak se noha Hanse-Joachima dotýkala s mou, a na zpěváka a jeho manýry.

Ta melodie mi zůstala nablízku, protože mi německý přítel věnoval desku, která se pak na našem gramofonu točila tak dlouho, až se opotřebovala a nic už nebylo slyšet. *Schöne Wiege meiner Leiden*. Nedávno mě napadlo koupit si ji znova. Stejnou interpretaci, ale na kompaktu, jak jsme to před chvílí poslouchali. Je to remaster, jak se teď říká. Pasterovaná verze. Nějaký technik proseděl hodiny u počítače, aby odstranil praskání. V obchodě, kde mi tu desku prodali, měli koncesi na restaurování zvukových nahrávek. Majitel mi říkal, že se to praskání nazývá kliky a kloky, nebo snad cliky a cloky, v žádném slovníku se to nedá najít. Při pasterování se kliky a kloky vyhodí jedním kliknutím myši a tok! nebo spíš klik! deska už nepraská, zůstane jen muzika. Za mého mládí desky praskaly. Dala by se pořídit verze, která praská, pane specialisto? Ale co to říkám za hlouposti. Jen se mi zachtělo té krásné kolébky, která konejšila moje trápení. Ale autentickou, prosím vás. Tu, kde navždy spočinul můj klid, s kliky a kloky, s bádenským salónem a shovívavou baronkou v jednom balení. A aby vedle mě byl Hans-Joachim a jeho noha těsně vedle mé nohy. Básník se se svým rodným městem rozloučil. Sbohem, musíme se spolu, krásné město, rozloučit. Pokud jde o nás, Hans-Joachim ode mě sbohem nedostal. Psali jsme si, než se naše dopisy utopily ve víru třicátých let, a co se s ním stalo potom, se mi nedoneslo. Druhá záhada.

z francouzštiny přeložil Jan Seidl

James Joyce: básně

Květina pro mou dcerku

Křehká je bílá růže a křehké jsou též
ruce té, která dává kvítí,
té, jejíž duše je malátnější než
oceán času po vlnobítí.

Křehokrásná divoška překvapí tě
svou bouřlivostí danou za růži
– skrýváš ji za víčky, mé drahé dítě,
jak modravé žilky pod kůží.

(Terst 1913)

Bahnhofstrasse

Oči, které zrazují, vedou mě směrem
tam, kam kráčím podvečerem.

Nad šedivou cestou nachová hvězda září
na schůzce se svou druhou tváří.

Ó hvězdo zla! ó, hvězdo závratí!
Bezstarostné mládí se mi nevrátí

a před moudrostí stáří oči mé se kroutí
jako had, který zrazuje mě na mé pouť.

(Curych, 1918)

Povodeň

Zlatohnědé nad vodami sytými
skalní víno se v hroznech zdvíhá a pne.
Nenasytá povodeň choulí se pod křídly obřimi
mračného dne.

Širá pláň nelítostných vod se směle
rozpíná a zdvíhá v plevelné své hřívě.
Na moře vylité z hnízda kukaččí den hledí otupěle
a pohrdlivě.

Vzepni své hrozny, ó zlaté víno, výš a dále
k povodni lásky, jež bývá krutá
a nenasytá, obří a nelítostná, a jak ty – stále
nerozhodnutá!

(Terst, 1915)

Vojenské čluny v San Sabbě

Nad veslem slyšel jsem mladá srdce lkát
měsíci láskopađu vstříc,
slyšel jsem trávu na stráních naříkat:
nespatříme se nikdy víc!

Ó srdce, ó vzlykající stráně,
praporec lásky v bezvětrí jen dřime;
s větrem, co vlně ovíval nám skráně
už nikdy víc se nespatriíme.

(Terst 1912)

Pláč nad Rahoone

Padají na Rahoone dešťové kapky,
padají na hrob milého, an spíce
volá mě žalostně, hlas jeho sladký
volá mě za svitu sivého měsíce.

Miláčku, půjdeš dál?
jak jemně, jak teskně volá – a nepřestává,
v tom temném dešti odpověď nedostává
a nikdy nedostal.

Jednou i naše temná srdce, láska, ulehnu
jako to jeho smutné spí tu
v měsíčně sivých kopřivách, pod černou zeminou
skrápěnou deštěm mýtů.

(Terst, 1912)

Tutto è sciolto

Nebe bez ptáků, šeré moře a hvězda, co jako cetka visí
na západní straně,
a tobě, srdce lásky plané, v dálce a v mdlobě čas
milujících
na paměti tane.

Pohled nevinných mladých očí v bezelstných rámech
a vonný vlas,
vše hasne, jako skrz ticho v podvečerních chrámech
i vzduch už zhas.

Proč bolest ze vzpomínek na nesmělé a sladké
pokušení
do nitra se ti zaryla,
když její láska, kterou dávala všem v roztoužení,
tvá ani chvíli nebyla.

(Terst, 13. července 1914)

z angličtiny přeložil Jan Losenický

Krzystof Varga: Tequila

Ale co se tejká žrádla, taky to nebyl profík, choval se vobčas docela jako amatér. Polovinu žrádla u něj v ledničce tvořilo prošlý jídlo, co by člověk vokamžitě vyhodil. Zelený uzeniny, ztvrdlý sejry, plesnivý housky, zkvašený džusy, no zkrátka absolutní humus, až se divim, že se tím totálně nevrotrávil, páč von se tím vším cpal. Člověče, polovinu věcí bych vyhodil, povídám mu, a von na to: ne ne, to se dá v klidu sníst. A dokonce mi nabízel, abych si něco dal, jestli máš hlad, tak se neupejpej, povídá. Ale já si nedal, páč se mi dělalo šoufl jenom při pomyšlení, že bych měl tohleto jíst. To budu radši vo hladu. Vonehdá jsem se dokonce skrzevá tu jeho ledničku poblil. Přišel jsem za ním pro desku Džejn Ér, páč si ji zrovna koupil, tak jsme se dohodli, že mi ji pučí. Určitě ho musela přepadnout nějaká melancholická náladička, jinak by si ji tutově nepořídil, a já si vobčas takovýhle starší věcičky poslechnu. Měl jsem žížu, tak votevru ledničku, strčím do ní málem celou hlavu, páč jinak tam člověk nic nenašel, museli jste se kouknout zblízka, abyste měli ánunk, co je co. Tlustoch tam ale narval nějaký žrádlo, kerý nejspíš nestihnul před

pár měsíce sežrat, vyvalil se takovej puch, že se mi totálně naválilo, stihnul jsem tak akorát doběhnout k umyvadlu, do kerýho jsem hodil šavli. Rovnou na talíře, kerý tam byly vodložený, Tlustoch se je nejspíš chystal umejt. Celej dřez jsem totálně poblil, ještě tam ležely přibory, skleničky, všecko poblitý. Ale né že bych něco simuloval, eště sem fakt nikdy předtím takovej smrad nezažil. To žrádlo v ledničce už přestalo bejt žrádlem, vypadalo tak, jak bude za chvíli vypadat i Tlustoch. Bylo mrtvý a zároveň tak ňák živý. Tlustoch neřek ani slovo, jenom mi stál za zády a mlčel. Bylo mi to hloupý, chtěl jsem ty talíře dokonce umejt, nic jsem neřek, jen sem ucedil ňáký to „sorry“ ale když jsem se znova přiblížil ke dřezu, hodil jsem do něj další šavli, jen co jsem zblejsknul ty svý blitky. Teď už v těch zvrátkách všecko plavalo. To bylo ňáká totální reakce, chtěl jsem se jenom napít a místo toho jsem se musel zblejt. Já to pak uklidím, povídá Tlustoch. Né, moje zvratky, můj problém, řekl jsem mu, ale von na to, ať se nebojím, von že se vo to postará a tak jsem se nakonec vydal do koupelny napít se vody z kohoutku. Tehdá jsem si všimnul tý jeho karmy. Když jste pustili vodu, tak nejdřív zarachotila jak traktor a pak to v ní malinko blaflo, vobjevil se vohýnek, v mrňavým vokýnku v plášti vyšlehnul takovejhle plamýnek, ale hned zase zajel zpátky a pak už to fungovalo vcelku normálně, ale když jste si myli ruce, furt jste slyšeli, že tam uvnitř něco drnčí, skřípe a pak, když se to celý vypnulo, tak jste zaslechli takový prskání, prsk prsk, jako když se střilejí takový ty kuličky na igelitu, do kerýho se balí křehký věci. Hned jsem si říkal, že je to celý ňáký podezřelý, něco nejspíš nebude s tímhle vynálezem v pořádku. A eště k tomu když jsem votočil kohoutkem, začala týct teplá, ale já se chtěl napít studený, přece nebudu pít vlažnou vodu. Ještě že jsem tehdy neměl kocovinu, páč to už bych nejspíš zdechnul žízní, ale měl jsem po tom blití sucho v hubě, tak se mi ňák povedlo přehodit páku, karma se vypnula a začala týct teplá, já hltal a hltal, páč jsem byl celej říčnejš se něčeho napít, a eště do toho to blití, tak jsem chtěl zkrátka zapít tu nahořklou chuť v hubě. A pak jsem se rozhodnul dát si práska, páč po blití si bez pardónu musíte dát práska. Neměl jsem u sebe zrovna voheň, takže když jsem vytáhnul fajfku, zapnul jsem znova tu karmu a vono to zase zarachotilo, já si zapálil špeka, zrovna když vyskočil ten největší plamen a jak jsem se vodkláněl, tak se akorát zmenšil, málem jsem si spálil celý čiro, ale špek už byl zapálenej a já se hned cejtil vo něco líp. Pak jsem pozorně nahlídnul dovnitř tím malým vokýnkem v plechovým plášti a tam jsem uviděl peklo. Šlehaly tam úplný plameny pekelný, takhle ňák to musí vypadat, samý trubičky, hořáky a bezmezný planoucí prostranství. Je to jako v těchhle roudmůvis, týpci projížděj ňákým blbým Texasem nebo tak něco a před nima se rozprostírá nekonečná prerie nebo poušť a voni nevědí, jak dlouho jim ta cesta eště potrvá, ale zdá se, že nejspíš věčně. Tak ňák takhle to chodí i v tý karmě, bezbřehý moře vohně a v těch plamenech se všecko spálí napadrť. Takhle tutově vypadá kremace, musej tam bejt stejný hořáky, rakev vjede do takový vobrovský pece, no a ceremoniář votočí kohoutkem, něco zarachotí a pak vyšlehnou plameny, kerý všecko strávěj. Nejdřív ze všeho začnou volizovat tu zasranou rakev, kerou teď neseme na zádech a pak dorážej na Tlustocha, kerej si tam leží jak kláda a jasně, že mu nic nedochází. Měli Tlustocha spíš spálit, říkám si. To pod zemí nejdřív uplyne fůra času, než ho celýho sežerou červi, to není jen taková ňáká lepší mrtvolka, to je zkurveně velká a zasraně tučná mrtvola. Mě nebo Martinéze by červi sežrali hned, raz dva a kosti by byly dočista vybílený, jsme voba štíhlí, žádněj tuk nad rámec. Ale Tlustoch, to bude pro tuhle veteš totální výzva. Lepší nepřemejšlet vo tom, jak se s ním asi vypořádaj. Pustěj se do tý jeho vobrovský

vyžraný prdele, do panděra, co mu furt vylejzalo z kalhot, tukovejch pneumatik, za kerý ho Abdul tahal a to pak Tlustoch směšně poska-
koval a pištěl jak ženská. A taky mu sežerou koule. Bylo by zajímavý
vědět, jestli se do nich pustěj hned na začátku, nebo si je nechaj až
na konec. Anebo si to žraní rozložej rovnoměrně. Třeba se jedna
parta pustí do Tlustochova vobličeje, druhá do panděra a třetí do
prdele a do koulí. A aby se nikdo necítil ukřivděnej, tak se pak vymě-
něj. Ti, kerý požírali tváře a víčka, slezou dolů a začnou hltat srdce
nebo ledviny a ti, kerý ho brali vod spodu, nechaj nohy nohama,
páč tam stejně nestojí žrádlo za nic a vydají se na hostinu do ža-
ludku. Tutově tam eště zbyla fůra zbytků po nestráveným vobědě.
Nejspíš ňáká ta klobáska, pica nebo kotletka. Anebo musej ze všeho
nejdřív spořádat voblečení? Páč jak by se jinak dostali k pupku? Já
sice nevím, do čeho Tlustocha voblíkli, ale normálně se asi nebož-
tíci do bedny ukládaj v obleku. V takovým na jedno použití, ale
vždycky v obleku, možná je papírovej. No nevím, kurva, možná je
ten voblek fakt papírovej. Já nedovolím, aby mě pohřbili v papí-
ráku, musím dát do závěti, aby mě pochovali v mým voblíbeným
tričku, v tom s nápisem „panksnoted“, v kůži a v bagančatech.
Ale to jenom v tom případě, jestli zhebnu brzo, umřu při ňáký au-
tonehodě nebo mě zastřelí ňákej maniak jako Lenona. Páč jestli
to dotáhnu na vosumdesát, to už tutově nebudu chodit v kůži a to
tričko už taky dávno vezme čert. To by mě pak bezpečně pochovali
v obleku. Nebo v papíru. Kurva, musím sepsat tu závěť, aby mě po
smrti třeba někdo nevošulil. Tlustoch má na sobě určitě košili, na
ní sako, tutově mu uvázali i kravatu, takže dostat se až ke krku bude
malinko problém. A jestli je to všecko dovopravdy z papíru, a to eště
z toho nejlacinějšího, aby se co nejdřív rozpadnul, tak přes takhle
tenkej papír se takovej červ prokouše raz dva. No, jestli ho vážně
navlíkli do papíru, jestli k tomu vážně má i papírový boty a gatě, tak
i tak je to nemožně těžkej zkurvysyn. Teda doufám, že je to papír.
Že ho do tý rakve neuložili v těch umouněnejch hadrech, v kerejch
se věčně proháněl. Páč na módu to on nikdy moc nedal. Nemám
rád ty frajírky, co nosej zásadně jenom módní vohoz, padne jim na
to fůra prachů a to je jako náplň celého jejich života, ale Tlustoch
svůj zjev prostě totálně zanedbával. Měl celkem tak dvě sepraný
mikiny, asi dvoje džíny, taky sepraný, rozšklebený martensky a pár
vytahanejch a propocenejch triček. To bylo všecko. Voblečení ho
nezajímalo. Jediný, co podle něj za něco stálo, bylo žrádlo.

z polštiny přeložil Pavel Peč

Jeroen van den Berg: Blowing

ESTER Mami–

MATKA Chvilíčku, Teo, Ester mi něco chce– (*k Ester*) Teď mluvím
s tetou–

ESTER Budeme už konečně jíst?

OTEC (*zpoza novin*) Čeká se jenom na tebe, Elzi.

MATKA (*do telefonu*) Leo tě pozdravuje. Jo, přesně tak to myslím.
Prosím tě, pětačtyřicet, no a co má být. . . Celé je to jen o tom, jak
se cítíš. A já se cítím fantasticky. Jsou ke mně tak pozorní, Teo,
nazdobené stoly, hromady dárků– ale to neříkám, abych se– jen ti
popisuju, co vidím, Teo– Cože? Ale ne, jen říkám, že– Poslyš, Teo,
vůbec nic jsem tím nemyslela– Ne!– No tak jsme spokojení, s tím
nic nenadělám.– Ne, ty nejsi, ale já mám narozeniny, nechce se mi
tvoje problémy na moje narozeniny – prostě nemám teď chuť to

řešit, Teo– *(k Danielovi, který si dává chlebiček na talíř)* Počkej dokud neskončím. Hrozně mě to mrzí, Teo, ale cítím se dobře, připadám si mladá a mám skvělou rodinu– *(rozhořčeně)* Nespadlo mi to do klína, museli jsme si to zatraceně těžce vydržet– Ano, přesně tak– Každý svého štěstí strůjce– Kdyby ses jenom trochu víc snažila– Měla jsi spoustu šancí, dokonce jsi na tom byla ze začátku líp než já– Erik měl peníze–

OTEC *(vzhlédne od novin)*

MATKA Ale tak to prostě je. Erik měl peníze, když jste se brali a tvoje děti jsou o něco chytřejší než ty moje– Vážně jsem s Ester a Danielem moc spokojená, to ano, ale nejsou nijak výjimeční, zato tvoje děti–

DANIEL *(začne zpívat)* Hodně štěstí zdraví, hodně–

MATKA Já takhle vůbec nic neslyším, Danieli– Zpívají mi, Teo, už se nemůžou dočkat, vážně musím– Ale přece je slyšíš– zrovna zpívali, Dane–

DANIEL *(nevzrušeně pokračuje ve čtení)*

MATKA Danieli, mluvím s tebou– *(do telefonu)* Slyšela jsi přece, jak před chvílí zpíval, poslyš, Teo, musím ještě rozbalit kopsu dárků *(přitom otci spraví motýlka)*, čeká na nás skvělý brunch– ale ne, žádná snídaně, říká se tomu brunch– no tak se to prostě jmenuje, poslyš, Teo, už vážně musím– *(odhrne Ester pramen vlasů z čela, Ester si ho hned hodí zpátky)* Ale já vím– *(dlaní zakrývá mluvítko, zašeptá Ester)* Holčičko, zazpíváme si ještě jednou Hodně štěstí zdraví, ano–

ESTER Budeme už konečně jíst?

MATKA Nejdřív zpívat. *(začne zpívat, Ester se přidává)* Hodně štěstí zdraví– *(do sluchátka)* Teo, oni mě už vážně volají ke stolu– už jdu rodino– *(zpívá)* hodně štěstí zdraví– *(do sluchátka)* Už musím vážně končit, Teo, tak se měj, pa– *(zavěsí)* Ona si snad doopravdy myslí–

OTEC *(spustí)* hodně štěstí milá Elzi– *(Ester a Daniel se přidávají)*

MATKA To už stačí– Leo– Leo, prosím tě, přestaň– Dane– Ona už přece zavěsila, ne *(dozpívají písničku)* To je fakt neuvěřitelné, ona se vážně zajímá jen o sebe.

ESTER Mám hlad–

MATKA Co proti mně má, Leo.

OTEC *(zvedne dárek pro matku)* Všechno nejlepší!

MATKA Prostě nemůže vystát, že někdo jiný může být spokojený.

OTEC *(s dárkem v ruce)* Pozor Dane!

ESTER Budeme už konečně jíst?

OTEC Počkej Ester. . . Nejdřív rozbalit– *(položí dárek pro matku na stůl)* Elzi–

MATKA Prostě to nesnese, ona to prostě nesnese.

OTEC *(k Danielovi, ukazuje na dárek)* Dane, pojď se podívat–

ESTER Rozbal to, mami–

MATKA Myslím, že mi ani nepopřála. *(mezitím rozbaluje dárek)* Sakra, vždyť ona mi ani nepopřála! Já jen doufám, že my takhle neskončíme. Vžít se do druhého, to je přece něco tak důležitého, ale ona si to vůbec neuvědomuje, proto jí to taky se strejdu Erikem nevyšlo–

OTEC Podívej, Dane–

MATKA A strejda Erik, ten přece něco snese, no ne?

DANIEL Strejda Erik je pěkněj vopruz.

MATKA Nesmysl. Vždycky jste byli ze strejdy Erika celí pryč, že Ester– Ale to by nikdo moc dlouho nevydržel, taková ženská od sebe každého odežene. No nemám pravdu, Leo? Taková ženská– *(jako by videokameru dostávala denně)* Jé, videokamera, pěkná– *(vybaluje ji a přitom mluví dál)*

OTEC Koukej, Dane, videokamera–

MATKA Jestli na mě bude taková, jako před chvílí, Leo, tak už mi vůbec nikdy nemusí volat.

OTEC Hele, Dane, „vysoce kvalitní obraz“.

MATKA Nemám tušení, co jsem jí udělala.

OTEC Podívej, Elzi, je k tomu i kazeta *(podává jí kazetu)*

MATKA *(dívá se do hledáčku)* Nic tam nevidím.

OTEC Ten návod tu snad někde musí–

DANIEL *(sundá kryt z objektivu)*

MATKA Á, už–

ESTER Můžeme už jíst?

OTEC Ještě počkej, nejdřív si to musíme natočit. Dane, co na ni říkáš?

DANIEL K čemu je nám, prosím tě, vysoce kvalitní obraz?

ESTER *(vezme si chlebiček)*

MATKA Ještě ne!

ESTER Mami!

MATKA Šmarjapano! Takže teď tu kameru zapnu a vy budete dělat, že jsem zrovna vešla.

OTEC A nechceš si nejdřív přečíst návod? *(hledá v krabici návod)*

MATKA Vždyť vidím, že se to tímhle zapíná. Poslouchejte, tak já ji teď spustím a vy mi zazpíváte–

ESTER Už zase!

MATKA No aby to bylo na videu.

OTEC *(mezitím našel návod)* Koukni se, Elzi–

MATKA Nejsem přece padlá na hlavu, Leo.

OTEC Ale to je špičkový přístroj.

MATKA Už to běží, rodino.

OTEC *(ukáže na kameru)* Kolik bys řekl, že stála, Dane?

DANIEL *(pokrčí rameny)*

MATKA *(ve stejnou chvíli, dívá se hledáčkem kamery)* Začněte zpívat–

OTEC a ESTER začnou zpívat

DANIEL *(vstane)*

MATKA Danieli–

DANIEL Nemám na to náladu–

ESTER *(zpívá dál)*

OTEC *(vstane a jde za Danielem)* Ale no tak, synku, přece bys–

DANIEL Proč u nás musí být vždycky všechno–

OTEC Vždycky všechno, vždycky všechno–

DANIEL Jo, vždycky všechno.

OTEC *(poklepe ho po rameni)* Ale Dane–

DANIEL *(výhruzně)* Nesahej na mě.

ESTER Hip, hip–

OTEC Hurá– Dane!

ESTER Hip, hip–

MATKA Teď je tam jen černo.

ESTER Hurá! Toč to, mami!

MATKA Najednou nic nevidím–

OTEC To není možný.

ESTER (*chce si vzít chlebiček*)

MATKA Nech to ležet – copak se ta věc už rozbila?

OTEC Ta věc, Elzo, je zatraceně drahá videokamera.

MATKA No a–

OTEC Tak se prostě nemůže rozbít.

MATKA Je na to záruka, Leo?

OTEC Vždyť je to špičková kvalita, krucinál.

MATKA S tím na mě nechod–

OTEC Tady, je to dokonce i v návodu– (*k Ester*) Co tu stojí?

ESTER Špičková kvalita.

OTEC No?

MATKA Ale stejně nefunguje, Leo.

OTEC Teď ses mě vážně trochu dotkla.

MATKA Leo–

OTEC Jako bych to přitáhl odněkud z frcu, jako by to byl nějaký la-cinej krám. Tady– (*ukazuje Danielovi značku kamery*) Co tam stojí? Přesně tak! Philips.

DANIEL Já myslím–

OTEC Je tu napsáno Philips.

ESTER To je baterkou.

OTEC (*Jako by to už dávno věděl*) Správně!

DANIEL A nebo to není baterkou.

OTEC No počkej–

MATKA Taková věc snad musí vydržet dýl než pět minut–

DANIEL Baterky se prostě vybíjí, to je normální.

OTEC To je přece všeobecně známé, Elzi.

MATKA Proč se s tím něco neudělá?

OTEC (*vyčerpaně*) Kdyby šlo všechno tak snadno.

MATKA Když něco nefunguje, tak se musíš postarat, aby to zase fungovalo.

OTEC (*najednou velice podrážděně*) Typický, to je tak typický– Elzi tak to prostě– baterky se–

DANIEL Nejdřív se musí nabít. (*zapojí kameru do zásuvky*)

OTEC To snad vím, ne.

MATKA Tak jsi měl tu věc nabít předem.

OTEC Vždyť byla zabalená!

MATKA Tak jsi ji měl vybalit!

OTEC Přece jsem nemohl– Já přece nebudu–

MATKA To tě snad mohlo napadnout, že si budu chtít rovnou celý brunch natočit.

OTEC A jak jsem to měl–

MATKA (*důrazně*) Jsou to moje narozeniny, Leo– Promiňte děti, ale musíme tu takhle sedět, protože našeho chytrého tatínka nena-padlo nabít baterii.

ESTER Jak dlouho to bude trvat?

OTEC Klidně si vem chlebiček, Ester.

ESTER *(s úlevou si vezme chlebiček)*

MATKA Nech to ležet.

ESTER Mami–

MATKA Ne ne, Leo. Tak snadno to nepůjde. Teď tu pěkně počkáme, dokud se baterka nenabije.

ESTER Já se z toho snad zjevím.

MATKA Tak to si musíš vyřídit s tatínkem, drahoušku.

ESTER Tati–

OTEC *(udělá bezmocné gesto „já s tím taky nic nenadělám“)*

ESTER Mami–

MATKA *(ukáže na otce)*
(pauza, všichni čekají)

DANIEL *(vezme si chlebiček)*

MATKA Opovaž se, Dane.

DANIEL *(pomalu přibližuje chlebiček k puse)*

MATKA Varuju tě, Danieli– Slyšíš, co ti říkám, ne. Leo–

OTEC No tak, Dane, počkáme, než se ta kamera–

MATKA *(stále rozrušeněji, vztekle, zatímco se chlebiček stále více přibližuje k Danielově puse)* Jestli to uděláš, Danieli. Varovala jsem tě. Jen se opovaž, chlapečku. Bude toho litovat, Leo–

OTEC *(bezmocně)* No tak, Dane–

MATKA Následky poneseš sám. Teda, jestli to vážně uděláš. Jestli to–

DANIEL *(nacpe si najednou do pusy celý chlebiček)*

MATKA Tak dobře, Dane. Dobře.

DANIEL *(vezme si další chlebiček a Ester podá taky jeden)*

MATKA Výborně. Tak je to jasné.

ESTER *(chce sníst chlebiček, váhá)*

MATKA *(vezme jí chlebiček)* Tak tedy začneme ještě jednou od začátku.

ESTER Mami–

MATKA Nedá se nic dělat. Teď odejdu z pokoje, a až se vrátím, budeme se všichni snažit a snad se nám ten den nakonec povede zachránit.

OTEC Elzi–

MATKA Bude to příjemný, veselý a hlavně bezproblémový den.

DANIEL Jako by tohle mohlo být vůbec někdy bezproblémový.

MATKA Nezačínej zase. *(odejde)*

DANIEL *(k Ester)* Nemyslíš, že jsme chudáci?

ESTER Jak to myslíš?

DANIEL Mít takový rodiče–

OTEC *(podrážděně)* Už to běží– *(zazvoní mu mobilní telefon)* Sakra! *(podívá se na displej, zvedne telefon)* Ten brunch ještě neskonečil. Teď nemám čas. Ester s Danem sedí tady u stolu–

MATKA *(mezitím z chodby)* Už můžu, Leo?

OTEC *(zavolá)* Chvilíčku, Elzi! *(do telefonu)* Hele, Elza může každou chvíli přijít, mám tady tu novou kameru– *(vidí, že děti nechápu, s kým telefonuje)* Zavolám ti později– *(podrážděně)* Řekl jsem,

že ti zavolám později! (*vypne telefon, zavolá*) Ještě chvíličku, Elzi–
(*dá si kameru před obličej*) Tak jdeme na to–

DANIEL Kdo to byl?

OTEC Někdo z práce.

DANIEL Jak věděl, že tady máme brunch?

OTEC Protože jsem o tom mluvil. (*zavolá*) Můžeš, Elzi!

DANIEL Proč jsi o tom mluvil v práci?

OTEC (*dá kameru dolů, podrážděně*) Nemusím ti snad všechno–

MATKA (*mezitím vejde, v ruce sklenku šampaňského*) Na zdraví, ať žiju!

OTEC (*rychle zvedne videokameru k obličej*)

MATKA Vždyť jsi to propásl, Leo.

OTEC Udělej to ještě jednou, prosím tě, ještě jednou.

MATKA Děláš mi to schválně?

OTEC Mrzí mě to. Musel jsem tady ještě něco nastavit–

MATKA Ty mi to děláš schválně, že! (*odejde*)

OTEC Elzi! No tak krucinál, Elzi– (*jde za ní*)

(*ticho, Daniel a Ester přesně nevědí, co mají dělat*)

DANIEL (*zvedne ukazováček, a pozorně poslouchá*)

ESTER Co je?

DANIEL To ticho přece není normální. (*pauza, poslouchá*) Co tam ti dva dělají?

ESTER Za chvíli se vrátí.

(*ticho*)

DANIEL Zajímalo by mě, kdo mu to před chvílí volal.

ESTER Někdo z práce.

DANIEL Takhle by přece s někým z práce nemluvil.

ESTER Co tím jako chceš říct?

DANIEL Něco se tu děje, Ester. Celý noci sedí u stolu. Sedí a šeptají.

ESTER Ty myslíš, že to nevím?

DANIEL Nebo chodí táta nervózně po pokoji, zatímco ona stojí potichu u okna. Celý noci, Ester–

ESTER Ty myslíš, že to nevím?

DANIEL To přece není normální. V tomhle baráku nikdo nespí. A přes den se všichni chováme, jakoby se nic nedělo.

ESTER Taky se nic neděje!

DANIEL Bolest. (*chytí ji za paži*) Něco na nás hrajou, Ester.

ESTER Pusť mě.

DANIEL Víš to stejně dobře jako–

ESTER Pusť, to bolí.

OTEC (*vběhne dovnitř, popadne kameru*)

MATKA (*z chodby*) Už?

OTEC (*zakřičí*) Můžeš!

MATKA (*znova vejde se sklenkou šampaňského*) Na zdraví, ať žiju!

OTEC Na tvoje zdraví, Elzi!

DANIEL Na tvoje zdraví, Elzi!

ESTER Odkdy jí říkáš Elzi?

DANIEL Od té doby, co je maminka moje nejlepší kamarádka. (*otci*) Máš to?

MATKA (*mezitím*) Páni, to je ale fantastický brunch, že rodino? Tolik jsem si na tom dala záležet.

OTEC Vypadá to přímo úžasně, Elzo!

MATKA Aby taky ne, když jsem si na tom dala tak záležet– Máš to už všechno–

OTEC Nemůžeš mě chvíli nechat, abych to–

MATKA Myslím, že bys to měl vzít z větší blízkosti.

OTEC (*jde blíž, dokud se šňůra od kamery nenapne a necukne s ním dozadu*)

DANIEL Taky můžeš použít zoom.

OTEC Chovejte se úplně normálně, jako bych vás vůbec nefilmoval. (*zabírá Ester, která si rukama zakrývá obličej*) Copak je, holčičko?

ESTER Nechci, abys mě natáčel.

MATKA Vždyť je to prima, Ester, jednou to můžeš ukázat svým dětem–

ESTER Já nechci mít děti–

MATKA A proč ne, drahoušku–

ESTER Nechci být matka.

MATKA (*k otci*) Jak ji to asi napadlo, co! (*políbí Ester, uvědomuje si, že se to všechno natáčí*) Ach, já jsem na nás tak pyšná, rodino, vážně. To bude ale báječná nahrávka. Jsme taková neobyčejná rodina–

DANIEL Ještě štěstí, že nejsme jako teta Tea–

MATKA (*rozesměje se*) Ale no tak, Dane! Teď jí tu kazetu nebudu moct pustit–

DANIEL Tati, musíš trochu měnit úhel pohledu, jinak to bude nuda.

OTEC Dane– (*dřepne si*) Jde o to, aby to bylo trochu spontánní–

MATKA Leo, bude tam takhle z toho brunchu vůbec něco vidět?

OTEC Elzo–

MATKA (*podrážděně*) Co zas?

OTEC Dále, jako bych tě nenatáčel.

MATKA Tak na mě pořád nemluv.

OTEC Dobře, dobře.

DANIEL (*krájí a postupně si vrší na chlebiček pořádnou hromadu sýra*) Vážně nádhera, Elzi–

MATKA (*vidí tu hromadu sýra*) No tak, Dane– (*otci*) Vypni to na chvíli, Leo, vypni tu kameru–

OTEC (*vypne kameru*)

DANIEL Měli bysme si najmout nějakého kameramana nastálo. A vysílat to v přímém přenosu. Aby celý svět viděl, jak se tu máme skvěle. Obraz je koneckonců vysoce kvalitní. Co vy na to? Něco jako vzorová rodina, chápete, aby se od nás mohli ostatní lidi učit – (*přitom si dál v klidu krájí sýr na chlebiček*) Tak co je?

z nizozemštiny přeložily
Veronika Havlová a Lenka Křesťanová

Michal Witkowski: Chlípnice

Velký atlas polských buzen

Jiný

A tak jdu dál, duny jsou čím dál mírnější, les s bunkrama plným dešťovky a komárů volně přešel v louky. Hned se ke mně připlेतlo něco starýho odněkud ze Stargardu (buzny už si ty chlapy tak zvěčňují, že neříkaj „nějakej starej“, ale „něco starýho“, místo „dostala jsem někoho“ – „dostala jsem něco“, „nic tady dneska není“, nebo „možná že něco dostanem“):

– Studuješ? Pracuješ?

– No, nějak tady dneska není nic zajímavýho. . . – říkám, aby pochopil, že z toho nic nebude, ale on se lísá:

– Já jsem zajímavěj. . .

Odradil jsem ho nezázivným hovorem, vzrušení (jeho) opadlo a odešel. Minul jsem několik Němců, který poznám i nahatý, podle malinkých neodstávajících oušek, hezkých, inteligentních tváří (bez špetky sádlo-kníro-břicho-polské příměsi typu „Lech Wałęsa“), a podle těžkých drahých hodinek. A ještě podle toho, že dávaj nedopalky do krabičky, berou je s sebou a vyhazují pouze na místě k tomu účelu určeným. Říkám jim „Sali“, poněvadž jsou velmi kulturní, uměj moc hezky mluvit anglicky a dá se s nima pokecat o literatuře a ekologii. Jenom jedno se s nima nedá dělat, protože jim z očí kouká farmacie, vypočítavost, a zatím vošousti. . . Vošoust, to musí být duše abych tak řekl ruská, široká, povaha naprosto nena-dálá, co flašku od vodky mrskne do křáku, a nic třídit nebude. No a samozřejmě je zhola nepřipustný, aby měl vyholenýho nebo propíchanýho ptáka. Něco takovýho jako západní vošousti neexistuje – tenhle druh se vyskytuje teprve na východ od Odry a táhne se až na samej okraj Ruska.

Ale jak tak jdu a koukám, tak musím říct, že má Důchodkyně pravdu, buzny na těch dunách dělaj takovej brajgl, že fakt zabít málo.

Jdu dál a kde nic tu nic se zpoza hory kondomů, lahví od minerálky a starých barevných časáků vynořila jakási hvězda kabaretu pod červenou lucernou a burlesky k tomu, jakási předválečná diva. Celá v černým, s kožešinkou kolem ramen. . . – Později se dozvím, že to je Rajčatová Lady. Ale spíš její duch, ona přece chodila do buzbaru ještě v šedesátých letech. Rajčatová Lady byla Stará Buzna.

Je totiž zapotřebí vědět, že vedle Buzen Elegánek (neškodnej a kulturní typ vyskytující se ve velkých městech), existuje ještě mnoho jiných druhů buzen. Například Starý Buzny. Z Elegánek se ani ve stáří Starý Buzny nestanou, ty druhý jsou totiž starý už od narození, sockovítý, nádražní (předemancipační), smířený se svou chorobnou hubeností / otylostí jednou provždy. Pocházej většinou z malých či středních měst, vyskytují se na autobusových a vlakových nádražích, v současnosti vymírající druh (pozor! od dubna do října hájený!). Existují taky Polobuzny – velmi zajímavá odrůda. Polobuzna je vykroucená trochu jinak, nemluví o sobě v ženským rodě, nepiští, oblíká se poměrně normálně, ale stejně z ní ta vykroucenost čpí v každým jejím pohybu, a to gesto, s jakým dáva do tašky mobil, z té tašky dělá kabelku. Příliš soustředěně se nad ní sklání, příliš pečlivě ji rozevívá. . . Vykroucenost se z ní uvolňuje nevědomky – všechno, co je ostentativní, má pod kontrolou. Ti emancipovaní borečci z Poznaně jsou z devadesáti devíti procent Polobuzny. Vyholení, ale zadkem kroutěj, nabušení, ale krém

si z tuby vyklepávají jak primadóny. . .

A tak otáčíme další strany Atlasu a vidíme typ Buzny Gotické, dál – Buzny Konzumní (vyskytuje se v nákupních galeriích, zvláštní znamení – čiro, trochu kratší než u Elegánek a neobarvený), Tety z Operety (mutace: z Baletu, z Opery, z Pantomimy), a taky Tety Šatnářky, Buzny Intelektuálky a Buzny Věčné Dealerky Kosmetiky. Na další straně Atlasu máme vzácný druh: Tetku Reprezentantku Gayovství v Médiích, zkráceně: Tetku Reprezentantku. Tu vždycky kontaktují noviny a TV, když je další akce proti homofobii, nebo když je třeba se vyslovit na téma gayovství. Poněvadž když už se Tetka Reprezentantka jednou proflákla a přiznala, tak slouží médiím jako velmi vzácný a užitečný příklad. Taky hovoří jménem všech buzen, ačkoliv by se pod tím ty druhý určitě nepodepsaly, ale že je to nijak zvlášť nezajímá, tak se vlastně nic neděje. Tento typ se samozřejmě kříží s Buznou Aktivistkou a vytváří mutace více či méně předpokládatelný, sotva však eroticky přitažlivý.

Existují taky kříženci Konzumní Buzny s Buznou Elegánkou (konzum typu „pro vizáž všechno“) a také verze Domácí Potřeby (konzum typu „vše pro dům & zahradu“). V podstatě se Buzny Elegánky nekřížej jenom se Starýma Buznama, zatímco s celým zbytkem podtypů ano. Například: Buzna Umělkyně + Buzna Elegánka = Buzna Galeristka.

Její příkladem byla Černá. Jak sám název napovídá, chodila celá v černém, ověšená moderní stříbrnou bižuterií, pracovala v galerii, objevovala se v divadlech, na vernisážích, na večerech poezie. . . Věčně nespokojená, věčně snobská, věčně dámský cigarety, tabatěrky. . . V kavárně si nesundávala klobouk, seděla v něm, jak bába v baretu, cpala se zákuskama a vždycky to svoje:

– Víš, ona byla Přehlídka herecké písně, proto jsem za tebou nemohla přijít, pila jsem totiž s Kristou a Olgierdem. . . my totiž se Stanislawem připravujeme dráma. . .

To ale furt není nic v porovnání s Buznama Kadeřnicema, když se zkřížej s Elegánkama! Je jich plno v každém lepším kadeřnictví, nikdo tě neostříhá a nenabarví líp než ony. Mají na hlavě celý příběh, celý Noci a dny. Hubený, vysoký, hezký a líný. . . Všechny kouřeje a propíchnutý maj snad úplně všechno. Znaj novinky na trhu vlasové kosmetiky, věděj odkud vítr vane a co se včera dělo na molech v Londýně. Občas spolu bydlej, v krásném bytě, samy taky krásný, mezi starýma skříněma, dekoracema, a nuděj se na smrt, jak dekadenti. A na těch starožitných poličkách stojej místo knížek balení jakési nadpozemské vlasové kosmetiky a černý froté ručníky v úhledných komíncích.

Například Karen. Celej učňák si na okrajích sešitů kreslila komiksy s pózujícima ženskýma a pod každým se podepisovala „Lady“. Celý armády prkenně stojících dam. V hodinách učitelka mluvila o válkách, o králích, ale ona si na lavici postavila tašku a udělala si „koutek“, „domeček“, svůj malej intimní svět. Měla svoje zrcátko, ochrannou pomádu, a mačkala si jebáky, kolem ní války, povstání, a ona intimně v koutku, v domečku. . . Na intru pokryla rohož za postelí vlastnoručníma kresbama plačících pierotů. Malovala jim ústa, slzy, záblesky světla na černých turbanech. V kadeřnictví, kde byla na praxi, si vedoucí stěžovala, že je Karen chlapec paličatý a líný. Ale ona během holení zákazníka snila o vzdušných zámcích a na protest si nabarvila vlasy na modro. To není nic příjemného, celej den mejt hlavy, poslouchat že jsi paličatá a líná, a o přestávkách si stříkat lakem vlasy. Ty časopisy, co tam byly rozložený pro zákaznice – znala je nazpaměť, utíkala do nich! Do katalogů firmy „Toni & Guy“. . . To byl svět! Černobílej, na lepkavým křídovým papíru, vonící vzorkama parfémů. Svět, ktorej ke Karen pronikal jen ve

zlomcích, jako kousky roztrhané fototapety. V tom jiném světě byla káva silná a podávaná v pěkném šálku, muži vypadali jako ve filmu, slunce zapadalo, koně se divoce vzpínali a vaření nemělo nic společného s pirožkama ze závodní jídelny. Pochopila, že tyhle kousky světa jsou někde daleko celistvý a odjela hledat štěstí do Paříže.

– Ach, ona jela hledat štěstí do Paříže! To mě podržte holky, mě klepne! Jela posleovat svoji fototapetu. To nemohlo dopadnout dobře.

z polštiny přeložil Jan Jeništa

Christian Morgenstern: Ukas

Durch Anschlag mach ich euch bekannt:
Heut ist kein Fest im deutschen Land.
Drum sei der Tag für alle Zeit
zum Nichtfest-Feiertag geweiht.

Co vyhláška nám praví, věz:
Neveselí se Němci dnes.
Budiž den ten provždy zván
svátek Neoslavován.

z němčiny přeložila Zdenka Sokolíčková

Výsledky 14. ročníku Soutěže Jiřího Levého

Kategorie poezie

1. cena: Jan Losenický
(James Joyce: Ennáct bábásní, angličtina)
2. cena: Miroslava Kopicová
(Gearóid Mac Lochlainn: Proud řeči, angličtina, irština)
3. cena: Jiří Gut
(Roger McGough, básně, angličtina)

Kategorie prózy

1. cena: Pavel Peč
(Krzysztof Varga: Tequila, polština)
 2. cena: Adéla Gálová
(Márton Gerlóczy: Omluvená absence, maďarština)
 2. cena: Jan Seidl
(Gilles Rozier: Láska bez odporu, francouzština)
 2. cena: Lenka Suchánková
(R.D.González-Gallego: Bílé na černém, ruština)
 3. cena: Lucie Škrdllová
(Rosa Montero: Pozdě v noci, španělština)
- čestné uznání: Jiří Šabat
(Razvan Petrescu, povídky, rumunština)
- čestné uznání: Jan Jeništa
(Michał Witkowski: Kniha ulice, polština)
- čestné uznání: Kamila Hladíková
(Chan Čao-kung: Slovník Ma-čchiaa, čínština)
- čestné uznání: Naďa Brázdilová
(Jevgenij Griškovec: Úrazovost, ruština)

Kategorie drama

1. cena: Veronika Havlová, Lenka Křesťanová
(Jeroen van den Berg: Blowing, nizozemština)
 2. cena: Gabriela Palyová
(Nikolaj Kolajda: Hry pro oblíbené divadlo, ruština)
- čestné uznání: Tereza Janicadisová
(Amélie Nothomb: Les Combustibles, francouzština)

Kategorie kritiky překladu

- mimořádné uznání: Michala Bernkopfová
(Translatologická analýza českých překladů Eudory Weltyové)